

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 11 (13)
2025**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali 11-son 2025 yil*

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

11

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2025

MUNDARIJA

Жанназарова Г.К., Кодиржонов Ш., Миркомиллов Д. Инфраструктура экологии: мировой опыт и перспективы для Узбекистана.....	7
Бабаханова Д.Р. Цифровая трансформация промышленности: инновации, которые определяют будущее.....	15
Raxmatullaev A.X. Neft-gaz sanoati korxonalarining samaradorligini oshirishda investitsion faoliyatni takomillashtirish.....	18
Кадинова Д.Ш. Фосфогипс чиқиндисиди асосида олинадиган гипсли боғловчининг техник-иктисодий самарадорлик кўрсаткичлари.....	22
Исраилова Д.К. Иқтисодиётда аёллар бандлигини ташкил этишга назарий қарашлар...	24
Мирсаидова Ш.А. Зарубежный и отечественный опыт повышения эффективности строительных компаний.....	29
Солиева Г.А. Туризм и цифровые технологии.....	35
Қобиллов Ш. Янги Ўзбекистоннинг “Яшил” тараққиёт йўли — хавфсизлик ва фаровонлик омили.....	39
Boboyev A.Ch. Hududlarda agrosanoat majmuasini klaster asosida ishlab chiqarishini tashkil etish	46
Жураханов М.Э. Концептуальные основы устойчивого развития малого бизнеса и предпринимательства Узбекистана.....	50
Ismatov R.O. Sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni boshqarish tizimini samaradorligini oshirish.....	55
Шокирова Г.М. Суть и особенности управления цифровым маркетингом и его значимость для организации бизнес-процессов на промышленных предприятиях.....	60
Anafiyyayev A.M. Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda sanoat tarmog'i salohiyatining roli.....	65
Mirzayev S.A. O'zbekiston qurilish sanoatida strategik boshqaruv.....	69
Sattikulova G.A. To'qimachilik sanoatini rivojlantirishni hududiy xususiyatlari yuzasidan ilg'or xorij tajribasi.....	72
Ubaydullaev K. Qoraqalpog'iston Respublikasi qishloq xo'jaligida moddiy-texnika resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish zahiralari.....	76
Quvondiqova G.S. “International experience: the interrelationship between industrial investments and economic growth”.....	80
Сапаров И.Ў. Европа иттифоқининг рақамли платформаларни тартибга солиш тажрибаси: Digital Markets Act (DMA) ва Digital Services Act (DSA).....	84
Saidaxmedov N.X. Raqamli texnologiyalar asosida yengil sanoat korxonalarida mehnat unumdorligini oshirish mexanizmlari.....	90
Pardayev T.N., Jo'rayev J.J., Usmonov Sh.E. Bojxona to'lovlaridan beriladigan imtiyozlarning samaradorligini oshirish yo'llari.....	94
Eraliev A.A. Efficient utilization of digitalization to enhance productivity in Uzbekistan's enterprises.....	99
Соҳибназаров А.А. Ўзбекистонда исломий молия тизимининг шаклланиши ва ривожланиш босқичлари: хронологик ёндашув.....	103
Karimova N.Y. Raqamli transformatsiya va mehnat unumdorligi o'sishining iqtisodiy rivojlanishga ta'siri: O'zbekiston misolida empirik tahlil.....	107
Usubjonov Z.V. Bank xizmatlari bozorini rivojlanishda marketing strategiyalaridan foydalanish.....	110
Jo'raboyev H.X. Analysis of economic and financial indicators of small business entities in the construction sector.....	113
Ziyodullaev S.M. Modern approaches to reducing liquidity risk in managing bank passive operations and harmonization with international standards.....	117
Хайдаров Х.У., Рахмонов Д.Р. Молиявий инқироз оқибатлари ва уларни олдини олиш чора-тадбирлари ахамияти.....	120

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 11-son 2025 yil

Achilov A.N. Aktuar uslublarning aktualligi.....	125
Berdiyarov B.T. O‘zbekiston tijorat banklari uchun sun’iy intellektga asoslangan kredit riski va likvidlikni boshqarish.....	127
Nishonboyev D.E. Directions for improving the business environment in Uzbekistan.....	132
Юлдашева Г. Основные направления повышения эффективности управления деятельности предприятий оптовой (розничной) торговли.....	136
Jumanazarova G. Investitsion siyosatni amalga oshirishda xorij tajribasi.....	138
Амбарцумян А.А. Некоторые проблемы внедрения возобновляемых источников в генерацию энергии.....	142
Yangiboyev U.A. Chakana savdo tarmoqlarini raqamlashtirish yo‘nalishlari	146
Холматов Б., Абдукаххорова З. Ижтимоий давлат моделлари	150
Mambetjanov Q.Q. Kambag‘allikni qisqartirishda inson kapitali omilidan samarali foydalanish yo‘nalishlari	154
Nigmatova D.Z., Amanov E.G’. Talant management tizimi – inson resurslarini boshqarishda innovatsion yondashuv sifatida	159
Xalmirzayev A.A., Shodiyeva N.H. Agroturizmni rivojlantirishning xalqaro tajribalari va undan O‘zbekistonda foydalanish imkoniyatlari	162
Normurodov X.E., Abduxalilov S.A. O‘zbekiston iqtisodiyotining barqaror o‘shida inson kapitalining ahamiyati	167
Мусаева Д.Д. Основные принципы и подходы к стратегическому управлению	172
Гайбуллаев Ф. Коррупциядан қарши мурасасиз муҳит яратиш борасида кенг қўламли ислохотлар стратегияси.....	175
Mirzayev B.S. Bank sektorida kredit xavflarini baholashning yangi usullari: PD–LGD–EAD integratsiyalashgan modeli.....	180
Ruzmanov Sh.U. Oziq-ovqat korxonalari mahsulotlari raqobatbardoshligini boshqarish samaradorligini baholash usullari.....	183
Xasanova X.F. Islomiy moliyalashtirishda buxgalteriya hisobi va audit tekshiruvlarini uyg‘unlashtirish.....	187
Baxtohunova D.N. Mijoz - bank uchun emas, bank- mijoz uchun. (Mijozning o‘rniga o‘zingiz o‘tiring...).....	191
Ikromov A.Sh. Yangi O‘zbekistonda oziq-ovqat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini boshqarish amaliyotini davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash xususiyatlari.....	195
Abdumo‘minov A.A. Sanoat korxonalari raqobatbardoshligiga ta’sir etuvchi omillar.....	200
Murtazayev I.B. Zarafshon mintaqasida agrar salohiyat va qayta ishlash infratuzilmasini rivojlantirishning oziq-ovqat xavfsizligiga ta’siri.....	207
Абдухамидова Ф.Б. Факторы, влияющие на намерение пользователей оформлять цифровые подписки.....	212
Juraev D.A. Sanoat korxonalari ishlab chiqarish samaradorligini oshirish.....	215
Захирова Г.М. Ўзбекистонда тиббий туризмни ривожлантириш масалалари.....	218
Tursunov M.B. Tadbirkorlik risklarining mohiyati, mazmuni va turlari.....	223
Danabekov A.S. Yangi O‘zbekistonda kambag‘allikni qisqartirish - davlat siyosatining ustuvor masalasi sifatida.....	230
Кадырова И.В. Работы особенности регионального туристического кластера.....	233
Ro‘zimatova Sh.B. Xorazmda gastronomik turizmni rivojlantirish.....	237
Doniyev Sh.O’. Global iqtisodiy integratsiya sharoitida to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar jalb qilish: mavjud imkoniyatlar hamda to‘siqlar.....	240
Давлетов Ж.М. Зарубежный опыт управления качеством пассажирских перевозок на железнодорожном транспорте.....	244
Aripov O.A. Sharqda buyuk mutafakkirlarning asarlarida «tadbirkorlik» tushunchasi mohiyatining yoritilishi.....	248
Turebekov A.A. Jahon bozor iqtisodiyotida ishlab chiqarish xarajatlarini tartibga solishning nazariy jihatlar.....	253

**ISLOMIY MOLIYALASHTIRISHDA BUHGALTERIYA HISOBI VA AUDIT
TEKSHIRUVLARINI UYG‘UNLASHTIRISH**

**ГАРМОНИЗАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА И АУДИТА В ИСЛАМСКИХ
ФИНАНСАХ**

HARMONIZATION OF ACCOUNTING AND AUDITING IN ISLAMIC FINANCE

Xasanova Xusnoraxon Faxriddinovna

Alfraganus universiteti nodavlat oliy ta’lim tashkiloti,
Iqtisodiyot fakulteti, “Moliya” kafedrasida dotsent v.b., i.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya

Iqtisodiyotni diversifikatsiyalash va raqamli iqtisodiyotning islohotlarida islom moliya institutlarining rivojlanishi intiqlik bilan kutilmoqda. Bu holat ba’zi asosiy infratuzilmani yaratishni, shuningdek, buxgalteriya hisobini va auditning xalqaro standartlarini ishonchligini talab qiladi. Ilmiy tezisda islom moliya institutlarining buxgalteriya hisobi amaliyotidagi ba’zi farqlar haqida qiqacha ma’lumot berishga harakat qilingan.

Kalit so‘zlar: AAOIFI, IFRS, islom moliyasi, buxgalteriya hisobi, audit, islomiy moliyalashtirishda buxgalteriya hisobi, shariat, ribo, standartlar, ulush, tenglik, islom banklari.

Развитие исламских финансовых институтов в контексте экономической диверсификации и реформ цифровой экономики ожидается с большим нетерпением. Это требует создания базовой инфраструктуры, а также обеспечения надёжности международных стандартов бухгалтерского учёта и аудита. В научной диссертации предпринята попытка представить информацию о некоторых различиях в практике бухгалтерского учёта исламских финансовых институтов.

Ключевые слова: AAOIFI, IFRS, исламские финансы, бухгалтерский учет, аудит, учет в исламских финансах, шариат, рибa, стандарты, доля, капитал, исламские банки.

The development of Islamic financial institutions in the context of economic diversification and digital economy reforms is highly anticipated. This requires the creation of a basic infrastructure and the assurance of the reliability of international accounting and auditing standards. This dissertation attempts to provide information on some of the differences in accounting practices among Islamic financial institutions.

Keywords: AAOIFI, IFRS, Islamic finance, accounting, audit, accounting in Islamic finance, Sharia, riba, standards, share, equity, Islamic banks.

O‘zbekiston respublikasida islomiy moliyalashtirishda buxgalteriya hisobi va audit standartlarini joriy qilish bo‘yicha mavjud bo‘lgan ilmiy tadqiqotlarni o‘rganish va xalqaro standartlarni joriy qilish amaliyotini qonuniylashtirish, islom moliyasi va buxgaltriya hisobi bo‘yicha maxsus bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lgan kadrlar salohiyatini oshirish maqsadga muvofiqdir.

Islomiy moliya institutlari Shariat qonunlari asosida barcha biznes operatsiyalarini amalga oshiradi. Islomiy moliyalashtirishda moliyaviy hisob va hisobot shariat tamoyillariga asoslangan holda ishlab chiqilgan va tajribadan o‘tkazilgan. Bunday vazifa akademik va olimlarning oldida yangi muammolar bilan to‘qnashishni va shu qatori ko‘pgina muammolarni yechimini topishga olib keladi.

Islomiy moliyalashtirishda buxgalteriya hisobi va audit korxonalarining amaliyotida turli xil tushunmovchiliklarga olib keladi. O‘z hisob siyosatini belgilashning hozirgi amaliyoti islom moliya institutlarida turli xil buxgalteriya amaliyotlarini keltirib chiqaradi. Masalan, investorlar, ta’sischilar yoki aksiyadorlar o‘rtasidagi foydani yoki ulushni bo‘lishda katta farqlar vujudga keladi. Bunday

o‘zgarishlar, asosan, ko‘pgina islom moliya institutlari o‘z moliyaviy hisobotlarini tayyorlashda tayanadigan moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarida tavsiya etilgan buxgalteriya hisobi tamoillariga va biznesda qo‘llaniladigan shartnomalar va operatsiyalarning sha’riy tavsifiga mos kelmasligi mumkin. Qolaversa, bu xilma-xillik sha’riy taqozo etadigan hukmlarning turlicha talqin qilinishiga olib keladi.

Islomiy moliya sohasi umumiy ko‘lami, xilma-xilligi va butun dunyo bo‘ylab va yangi periferiya bozorlariga kirish nuqtai nazaridan jadal rivojlanmoqda. 2020 yilda butun dunyo bo‘ylab 1526 dan ortiq islomiy moliya institutlari faoliyat ko‘rsatgan bo‘lib, hozirda 46 dan ortiq davlat o‘zlarining qonunchilik va me‘yoriy-huquqiy asoslari doirasida Islom moliyasining o‘sishi va rivojlanishini qo‘llab-quvvatlamoda.

Shuningdek, Buyuk Britaniyadagi kichik islom hamjamiyatiga qaramay, firmalar va o‘sish moliyaviy xizmatlar sohasidagi innovatsiyalarning global markazi bo‘lgan Londonga intilayotgan FinTech uchun to‘g‘ri keladi[1].

AAOIFI ushbu maqsadlarni Islom shari‘ati qonunlariga muvofiq amalga oshiradi, bu islom moliya institutlarining rivojlangan muhitga muvofiq hayotning barcha sohalari uchun keng qamrovli tizimni ifodalaydi. Ushbu faoliyat nafaqat Islom moliya institutlarining moliyaviy hisobotlaridan foydalanuvchilarning ushbu institutlar to‘g‘risida chiqarilgan ma‘lumotlarga bo‘lgan ishonchini oshirish, balki ushbu foydalanuvchilarni o‘z mablag‘larini Islom moliya institutlariga sarmoya kiritishga yoki depozitga qo‘yishga va ularning xizmatlaridan foydalanishga undash maqsadida amalga oshiriladi”[2].

AAOIFI 1990-yil 26-fevral kuni Algeriyada islom moliya muassasalari tomonidan imzolangan assotsiatsiya bitimi asosida tashkil etilgan. Keyinchalik u 1991-yil 27-mart kuni Bahraynda ro‘yxatdan o‘tkazildi. Uning 45 dan ortiq mamlakatlardan a‘zolari mavjud, shu jumladan Markaziy banklar va Islom moliya muassasalari va moliya va bank sohasida faoliyat ko‘rsatadigan boshqa turdagi kompaniyalar hisoblanadi.

Islom bank ishi va moliyaviy hisob islom huquqi(shariat) tamoyillarini moliyaviy hisobot va amaliyotga birlashtirgan maxsus tizimdir. Bu, birinchi navbatda, Islom moliya institutlari uchun buxgalteriya hisobi va audit tashkiloti (AAOIFI) tomonidan ishlab chiqarilgan standartlar bilan tartibga solinadi, ular an‘anaviy buxgalteriya hisobi standartlaridan (masalan, IFRS) mohiyati va operatsiyalarining o‘ziga xos usullari bilan farq qiladi.

AAOIFI standartlari Bahrayn Qirolligi va Dubay xalqaro moliya markazi, Iordaniya, Livan, Qatar, Sudan va Suriyada qo‘llanadi. Avstraliya, Indoneziya, Malayziya, Pokiston, Saudiya Arabistoni va Janubiy Afrikadagi vakolatli organlar standartlar va nashrlardan kelib chiqqan holda islomiy muassasalar uchun yo‘l-yo‘riqnomalar ishlab chiqardilar.

AAOIFIning tashkiliy tuzilmasiga umumiy yig‘ilish kiradi. AAOIFI shuningdek, boshqaruvchilar kengashi va har biri o‘n besh a‘zodan iborat bo‘lgan hisob va audit standartlari kengashi, to‘rt a‘zodan iborat Shari‘ah’ qo‘mitasi, ijroiya qo‘mitasiga va bosh kotibiga ega. AAOIFIning asosiy maqsadlar quyidagilardan iborat:

- ❖ Islom moliya institutlari uchun tegishli hisob va audit fikrlarini rivojlantirish;
- ❖ Islom moliya institutlari va ularning qo‘llanilishiga tegishli hisob va audit fikrlarini treyninglar, seminarlar, davriy axborotlarni nashr etish, tadqiqotlar olib borish va ishga tushirish orqali tarqatish;
- ❖ Islom moliya institutlari uchun hisob va audit standartlarini tayyorlash, e‘lon qilish va tarjima qilish;
- ❖ Islom moliya institutlari uchun hisob va audit standartlarini qayta ko‘rib chiqish va o‘zgartirish.

O‘zbekiston bank kredit tizimini yanada takomillashtirish va asosan foizli kreditlarni kamaytirish maqsadida Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev 2020-yil 29-dekabrda parlamentga murojaatnomasida “Islomiy Tijorat banklari” yurtimizda o‘z faoliyatini boshlashini ta’kidlab o‘tgan edilar va shu munosabat bilan O‘zbekistonda islomiy bank faoliyatini tashkil etish bo‘yicha takliflar o‘rganildi. Islom Taraqqiyot Banki (IsDB), Xususiy Tarmoqni Rivojlantirish (ICD), Xalqaro islom savdo moliya korporatsiyasi (ITFC), Islom tadqiqotlar va treninglar instituti (IRTI) islom moliyasini

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 11-son 2025 yil

rivojlantirishda hozirgi kunga qadar mamlakatimizga 2 milliard AQSH dollaridan ziyod mablag‘larni yo‘naltirgan”[3].

Islom moliyasi mezonlari tahlil qilish jarayonida xalqaro miqqiyosda e’tirof etilgan ilmiy manbalar va tahliliy materiallarga murojaat qilindi. Eng avvalo, M. U. Chapra tomonidan ilgari surilgan iqtisodiy adolat konsepsiyasi asosida Islom moliyasi, Z. Iqbol, A. Miraxorning tadqiqotlarida Islom moliyasi an’anaviy moliyaviy tizimga muqobil bo‘la olish salohiyatiga ega ekani, I.A. Karimov, B.G‘ulomov Islomiy moliya tizimining iqtisodiyotdagi ro‘li kabi ilmiy maqolalarni ko‘rishimiz mumkin”[4]. Islomiy moliyalashtirishda buxgalteriya hisobi va audit sohasida manbalarni uchratish mushkul. Ilmiy izlanishimizda islomiy moliyalashtirishda buxgalteriya hisobi va auditning standartlar asosida muvofiqlashtirish masalalar ko‘rib chiqilgan.

Mavzuni ilmiy o‘rganish, tahlil qilish va tadqiq qilish jarayonida tizimli tahlil, statistik tahlil kabi usullardan foydalanilgan. Ilmiy tezisda islom moliyasi bo‘yicha amalga oshirilgan ishlar, bu boradagi xalqaro tajribadan kelib chiqqan holda, islom moliyasi xizmat turlarini O‘zbekistonda keng joriy qilishda buxgalteriya hisobi va audit standartlariga amal qilishning zaruriy jihatlari ko‘rib chiqilgan.

Biznes vakillari tomonidan Islom moliyasiga bo‘lgan ehtiyojlarni qondirish maqsadida O‘zbekiston 2003-yilda IsDB ga va 2004-yilda ICD ga a‘zo bo‘ldi va bu islom moliyasining O‘zbekistonga kirib kelishiga zamin yaratdi. Quyida e‘tiboringizga bir qancha islomiy moliyaning shariat tamoyillariga asoslangan terminlar keltirib o‘tilgan. Bu tamoyillar 2019-yilda birinchi bo‘lib islomiy sug‘urta kompaniyasi faoliyatini boshladi, MDH davlatlarida birinchilardan bo‘lgan elektron murabaha – savdo bitimi asosida moliyaviy mahsulot platformasi kabi platformalar ishlab chiqilgan”[5].

Islom moliyasi asosiy shariat tamoillari bo‘yicha terminlar [6]:

Termin	Tushuncha
Riba (Ри́бо, foiz)	Foiz olish yoki berish taqiqlangan. Islom moliyasida foizli kredit bo‘lmaydi.
Mudaraba	Bir tomon – kapital beradi, ikkinchi tomon – mehnat va boshqaruv. Foyda oldindan kelishilgan nisbatda bo‘linadi.
Musharaka	Tomonlar birgalikda kapital qo‘yadi va biznes yuritadi. Foyda ulushiga qarab bo‘linadi, zarar esa kapital ulushiga ko‘ra.
Murabaha	Bank yoki tashkilot biror mahsulotni sotib olib, mijozga o‘z narxi kelishilgan foyda bilan sotadi. Bu kredit emas, tovar savdosi.
Ijara	Lizingga o‘xshaydi. Bank aktivni sotib olib mijozga ijaraga beradi.
Sukuk (Islomiy obligatsiya)	Foizli obligatsiya emas. Sukuk — aktivga egalik huquqini tasdiqlovchi qimmatli qog‘oz.
Takaful	Sug‘urtaning islomiy shakli. Ishtirokchilar o‘zaro yordam puli jamlamasiga qo‘shiladi.
Halol / Sharia compliant	Moliyaviy mahsulotlar shariatga mos ekanini bildiradi.
Gharar	Haddan tashqari noaniqlik. Noaniqlik juda yuqori bo‘lgan bitimlar taqiqlanadi (masalan, noma’lum mahsulotni sotish).
Maysir	Qimor o‘ynashga o‘xshash riskli, tasodifga asoslangan operatsiyalar taqiqlangan.
Wadiah	Omonat saqlash. Bank mijozning pulini xavfsiz saqlab beradi.
Wakala	Vositachilik, vakillik shartnomasi. Bank mijoz nomidan ish yuritadi.
Qard Hasan	Foizsiz qarz. Faqat asosiy summa qaytariladi.
Salam	Oldindan to‘liq to‘langan tovar shartnomasi. Tovar keyin yetkazib beriladi.
Istisna	Buyurtma asosida ishlab chiqariladigan mahsulotni oldindan kelishib sotib olish (masalan, qurilish).

Moliyalashtirishning islomiy modellarining qoidalaridan biri — bu risklarni taqsimlashdir. Biznesda foyda ko‘rilmaganda bank ham, mijoz ham daromad olmaydi. Lekin agar foyda bo‘lsa, u omonatchi o‘rtasida sarmoyaga mutanosib ravishda taqsimlanadi.

Tahlil shuni ko‘rsatadiki, sarmoyador oylik dividendlarini chiqarib olmasdan, ularni qayta sarmoya qilsa, yillik foyda 28.8% emas, balki 32,06%ga yetishi mumkin. Bunday natija sarmoyadorning olgan foydasi ham savdoga yo‘naltirilishi hisobiga yuzaga keladi[7].

Islom iqtisodiyoti vositalaridan faqatgina musulmonlar foydalanishi mumkinmi degan savolga bizlar-hozirda hukumat iqtisodiy o‘shishning yangi yo‘nalishlarini izlab, ham musulmon, ham musulmon bo‘lmagan ko‘plab davlatlar iqtisodiy diversifikatsiya uchun Islom iqtisodiyotiga jiddiy e‘tibor qaratmoqda deb javob bera olamiz. Masalan, barcha sektorlarda innovatsion mahsulot va xizmatlar yaratuvchi dunyoning yetakchi brendlari ham Islom iqtisodiyotiga qiziqish bildirmoqda.

«Deutsche Bank», «HSBC», «Citi» va «MasterCard» Islomiy moliya mahsulotlarini taklif qilmoqda. «Nestle», «Carrefour», «Walmart» va «Whole Foods» halol chakana mahsulotlarni sotadi. Global «Nielsen» tadqiqotining natijalariga ko‘ra, iste‘molchilarning 66 foizi halol mahsulotlarga ko‘proq pul to‘lashga tayyor. Yosh iste‘molchilar esa yanada sodiqroq — 73 foiz milleniallar halol mahsulot uchun ortiqcha pul to‘lashga tayyor. Shu tariqa, global transmilliy korporatsiyalar Islom moliyasiga katta qiziqish bildirmoqda.

Buxgalteriya hisobi va islom moliya institutarining moliyaviy hisobotidagi tafovutlar biznes mehanizmini shaffof va ishonchli bo‘lishini susaytirishi mumkin. Shundan kelib chiqib, natijalar shunday bo‘lishi kerakki, bu farqlarni bartaraf etish uchun umum belgilangan moliyaviy hisobotning islom moliyasi asosidagi standartlarni ishlab chiqilishi va yuritish uchun yo‘riqnomalar platformasi taklif qilinishi kerak.

Xulosa qilib aytganda, jamiyatimizda iqtisodiyotda sog‘lom raqobatga erishish, har xillikni ta‘minlash, monopollikni va sohalaridagi monopollikni kamaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar ichida aynan islom moliyasi va islomiy moliyalashtirishda buxgalteriya hisobi va audit muhim kasb etadi.

Umumiy xulosa qilib aytganda, Islamic Fintech sohasi faoliyati 2025 yilga borib prognoz qilingan tranzaksiyalar hajmi jami 128 milliard AQSh dollarini tashkil etishi kutilmoqda. Investorlar ham bu sohadagi bu kuchli o‘shishni tan olmoqda, investitsiyalar bo‘yicha kutilayotgan o‘rtacha bitim hajmi 5 million dollarni tashkil etdi, bu esa investorlarning kelgusi yillarda islom Fintech ko‘rsatkichlariga katta umid bog‘lashining yana bir dalilidir.

Islomiy moliyalashtirishda buxgalteriya hisobi va audit shariatga rioya qilish, foizlarni taqiqlash(Ribo) va foiz va zararlarni shariat qoidalari asosida taqsimlash, investitsiya tavakkalchiliklarini oldini olish ilmiy tezisimizning muhim vazifasi hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. <https://www.qardus.com/news/the-islamic-financial-services-industry-statistics#:~:text=Currently%2C%20the%20Islamic%20finance%20sector, over%202.7%20trillion%20USD%20globally. The Islamic Financial Services Industry Statistics.>
2. Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions <https://aaoifi.com/our-history/?lang=en>;
3. <https://president.uz/oz/lists/view/4047>;
4. O‘zbekiston respublikasida islom moliyasini isloh qilishni takomillashtirish shart-sharoitlari//Bolbekova I.Q. <https://cyberleninka.ru/article/n/o-zbekiston-respublikasida-islom-moliyasini-isloh-qilishni-takomillashtirish-shart-sharoitlari>
5. Murabaha Services/Products & Services// <https://www.dib.ae/business/products-services/murabaha>.
6. Muallif ishlanmasi.
7. <https://www.qardus.com/news/the-islamic-financial-services-industry-statistics#:~:text=Currently%2C%20the%20Islamic%20finance%20sector, over%202.7%20trillion%20USD%20globally. The Islamic Financial Services Industry Statistics.>